

CEVAPLI KİTAPÇIK

Soru	1	2	3	4	5	6	7	Toplam
Puan	10	16	9	12	12	23	18	100

7 açık uçlu / kısa cevaplı soru · 100 puan. Yanıtlarında istenen işlem, gerekçe ve kanıt göster.

Yazılı provasıdır. Okulunun seçtiği senaryoyu kontrol et.

1. Bağlamdaki ketumluk · 10 puan

Mert, yarışma sonucunu erkenden öğrenmişti. Arkadaşları ne kadar sorsa da tek kelime söylemedi. Herkese aynı gün duyurulması için ketum davranıyor, konuyu değiştirmekle yetiniyordu.

“Ketum” sözcüğünün bu metindeki anlamını tahmin ediniz. Tahmininizi destekleyen iki ifadeyi yazınız.

Örnek yanıt

Ketum, bildiğini veya bir sırrı açıklamayan, ağzı sıkı kişi demektir. “Tek kelime söylemedi.” ve “konuyu değiştirmekle yetiniyordu” ifadeleri bu anlamı destekler.

- Mert’in sorular karşısındaki davranışlarını karşılaştır.
- Davranışların ortak anlamını sözcüğün yerine koyarak denetle.

Dikkat: Ketum sözcüğünü habersiz olmak sanmak.

2. Anlatım biçimlerini ayırma · 16 puan

I. Eski istasyonun dar pencereleri tozluydu. Duvarlarda soluk mavi boyalar yer yer dökülmüş, bekleme salonunun ortasında uzun ahşap bir bank kalmıştı.
II. Deniz kapıyı itti, salona girdi ve bankın altındaki kutuyu fark etti. Kutuyu yerinden çıkarınca kapağından sararmış bir fotoğraf düştü.

Her bölümde ağır basan anlatım biçimini belirtiniz. Birinci bölümdeki iki ayrıntıyı ve ikinci bölümdeki olay sırasını kanıt olarak gösteriniz.

Örnek yanıt

I. bölüm betimleyicidir; tozlu dar pencereler ve soluk mavi/dökülmüş duvarlar mekânı göz önünde canlandırır. II. bölüm öyküleyicidir; kapıyı itme, içeri girme, kutuyu fark edip çıkarma ve fotoğrafın düşmesi zaman içinde sıralanır.

- Durağan mekân ayrıntıları ile zamanda ilerleyen eylemleri ayır.
- Biçim adını kendi metinsel kanıtıyla eşleştir.

Dikkat: Her iki bölümde de istasyon geçtiği için aynı anlatım biçimini varsaymak.

3. Konu ile ayrınıt · 9 puan

Eski kitapları onarmak, yalnız kapaklarını yapıştırmaktan ibaret değildir. Eksik sayfaların belirlenmesi, kitabın temizlenmesi ve uygun malzemenin seçilmesi de gerekir. Yanlış yapıştırıcı kitabı daha çok yıpratır. Bu yüzden onarım sırasında kitabın yapısını koruyan yöntemler kullanılmalıdır.

Metnin konusunu bir söz öbeğiyle yazınız. Konuyla ilişkili iki ayrınıtı metinden belirtiniz.

Örnek yanıt

Konu, eski kitapların uygun yöntemlerle onarılmasıdır. Eksik sayfaların belirlenmesi ve doğru yapıştırıcı/malzeme seçilmesi bu konuyla ilgili ayrınıtlardır.

- Bütün cümlelerin hangi ortak iş etrafında toplandığını bul.
- Konuya örnek olan işlemleri seç.

Dikkat: Konuyu yalnız yapıştırıcı diye aşırı daraltmak.

4. Ana fikri bulma · 12 puan

Bir eşyanın bozulması, onun hemen çöpe atılması gerektiğini göstermez. Küçük bir onarım bazen yeni bir ürün almaktan daha az kaynak gerektirir. Elbette güvenli biçimde onarılamayan eşyalar zorlanmamalıdır. Yine de atma kararı vermeden önce onarım olanağını değerlendirmek, kaynakları daha dikkatli kullanmamızı sağlar.

Metnin ana fikrini bir cümleyle yazınız. Ana fikri destekleyen bir gerekçeyi ve metnin koyduğu bir sınırı belirtiniz.

Örnek yanıt

Atma kararı vermeden önce güvenli onarım olanağını değerlendirmek kaynakları korumaya yardımcı olur. Gerekçe: küçük onarım yeni ürün almaktan daha az kaynak gerektirebilir. Sınır: güvenli biçimde onarılamayan eşya zorlanmamalıdır.

- Metnin ayrınıtlarını birleştiren ana yargıyı kur.
- Yargının nedenini ve koşulunu birbirinden ayır.

Dikkat: Her eşyanın mutlaka onarılması gerektiği biçiminde sınırsız ana fikir yazmak.

5. Düşünceyi geliştirme yolları · 12 puan

Arşiv, belgelerin belirli bir düzen içinde saklandığı ve gerektiğinde bulunabildiği yerdir. Mektuplar, eski fotoğraflar ve toplantı tutanakları arşivlerde korunabilecek belgelerdendir. Bu çeşitlilik, bir topluluğun geçmişini farklı yönlerden öğrenmemizi sağlar.

İlk iki cümlede kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını ayrı ayrı belirtiniz. Her birini cümleden bir özellik veya ifadeyle gerekçelendiriniz.

Örnek yanıt

İlk cümlede tanımlama vardır; arşivin ne olduğu açıklanır. İkinci cümlede örnekleme vardır; mektup, fotoğraf ve tutanak belge türlerine örnek verilir.

- İlk cümlede ne sorusuna cevap verip vermediğine bak.
- İkinci cümlede genel kavram için sıralanan somut örnekleri bul.

Dikkat: Birden çok belge sayılmasını sayısal veriden yararlanma sanmak.

6. Planla, yaz, gözden geçir · 23 puan

Konu: Okulda kaybolan eşyaların sahiplerine ulaşmasını kolaylaştıracak bir uygulama.

Önce “sorun-çözüm-beklenen yarar” başlıklı üç maddelik bir plan yapınız. Plana göre 4-5 cümlelik bir öneri paragrafı yazınız. Son olarak metninizi gözden geçirip değiştirdiğiniz bir ifadeyi önceki ve sonraki biçimiyle gösteriniz; neden değiştirdiğinizi açıklayınız.

Örnek yanıt

Plan: kayıp eşyalar farklı yerlerde kalıyor; tek bir teslim kutusu ve kayıt listesi oluşturulsun; sahipleri daha kolay bulsun. Metin: Bulunan eşyalar danışmanın yanındaki teslim kutusuna bırakılsın. Eşyanın yeri ve teslim tarihi listeye yazılsın. Öğrenciler kaybettikleri eşyayı ararken önce bu noktaya başvursun. Böylece eşyaların sahibine ulaşması kolaylaşır. Düzeltme: “Eşyalar oraya konsun.” yerine “Bulunan eşyalar danışmanın yanındaki teslim kutusuna bırakılsın.” yazdım; yerin belirsizliğini giderdim.

- Yazmadan önce bilgilerin sırasını kararlaştır.
- Taslağı yaz; bir ifadeyi amaçlı olarak iyileştirip kararını açıkla.

Dikkat: Gözden geçirdim demekle yetinip yapılan değişikliği göstermemek.

7. Bağlantılarla akış · 18 puan

Aşağıdaki bilgiler bir paragrafta kullanılacaktır: Etkinlik açık havada planlandı. Yağmur başladı. Çalışma kapalı salona alındı. Program tamamlandı.

Bilgileri anlamlarını değiştirmeden 3-4 cümlelik bir paragrafa dönüştürünüz. En az bir karşıtlık/geçiş ifadesi ve bir neden-sonuç bağlantısı kullanınız; kullandığınız iki bağlantı ifadesini ayrıca yazınız.

Örnek yanıt

Etkinlik açık havada planlanmıştı ancak yağmur başladı. Bu nedenle çalışmayı kapalı salona aldık. Böylece programı tamamlayabildik. Bağlantılar: ancak, bu nedenle.

- Plan ile beklenmedik yağmur arasındaki ilişkiyi belirle.
- Salona geçişin nedenini uygun bağlayıcıyla açıkla.

Dikkat: Çünkü ve ancak ifadelerini anlam ilişkisine bakmadan yer değiştirmek.